

WYNIKI WYBORÓW I REFERENDÓW NA ŚWIECIE

„Studia Wyborcze”, tom 40, 2025

DOI: <https://doi.org/10.26485/SW/2025/40/8>

WYNIKI WYBORÓW PREZYDENCKICH, PARLAMENTARNYCH I REFERENDÓW NA ŚWIECIE W OKRESIE OD 1 KWIECIA DO 30 WRZEŚNIA 2025 R.

W okresie od 1 kwietnia do 30 września 2025 r. na świecie zostało przeprowadzonych pięć bezpośrednich wyborów prezydenckich, dwanaście elekcji parlamentarnych oraz cztery referenda ogólnokrajowe. Liczba wyborów parlamentarnych w stosunku do zestawienia za okres miniony jest prawie o połowę mniejsza. Warto podkreślić, że analiza pytań referendalnych obecnego zestawienia wskazuje na niewielki spadek stosowania tej instytucji. Przeprowadzone referenda dotyczyły zmian w zakresie materii konstytucyjnej, np. w Republice Gwinei (21 września 2025 r.). W sprawach bezpośrednio dotyczących obywateli podnoszono m.in. takie zagadnienia, jak: prawo pracy, obywatelstwo (referendum ogólnokrajowe w Republice Włoskiej – 8–9 czerwca 2025 r.) czy elektroniczny dowód (referendum w Konfederacji Szwajcarskiej¹ – 28 września 2025 r.).

Reasumując, należy wskazać, że wprawdzie w omawianym okresie liczba przeprowadzonych referendów spadła (w poprzednim zestawieniu liczba ta była o dwa referenda wyższa), lecz wciąż materia pytań referendalnych dotyczy szeroko rozumianych spraw społeczeństwa, które bezpośrednio dotyczą obywateli i mają wpływ na ich życie codzienne, na jego jakość i komfort.

W przypadku państw, w których w omawianym okresie odbyło się referendum, należy zauważyć pewną rysującą się, moim zdaniem, prawidłowość, a mianowicie sięganie do tej instytucji nie tylko w Konfederacji Szwajcarskiej², ale również w innych krajach, w których dotąd nie była stosowana bądź jest wykorzystywana stosunkowo rzadko. Przykładem jest Republika Gwinei³.

---

¹ *Volksabstimmung vom 28.09.2025*, <https://www.bk.admin.ch/ch/d/pore/va/20250928/index.html>

² *Swiss voters back electronic identity cards in close vote*, <https://www.theguardian.com/world/2025/sep/28/swiss-voters-back-electronic-identity-cards-in-close-vote>

³ *Guineans vote 'yes' in referendum that could allow leader of country's junta to run for president*, <https://apnews.com/article/guinea-referendum-results-ff250763a11978489553a129e9653330>

Ponadto warto podkreślić, że w Republice Włoskiej, w której referendum jest ogólnonarodowym głosowaniem obywateli nad najważniejszymi sprawami życia społecznego i państwowego – w przypadku tegorocznego referendum podejmowanym problemem było prawo pracy i obywatelstwo. Referendum abrogacyjne⁴, które ma na celu uchycenie obowiązującego prawa, zgodnie z przepisami zawartymi we włoskiej konstytucji będzie uznane za ważne tylko wtedy, gdy weźmie w nim udział co najmniej połowa uprawnionych do głosowania. Niestety frekwencja wyniosła trochę ponad 30%. Pierwsze z pytań, które odnosiło się do umowy o pracę z gwarantem ochronnym i wiązało się z uchyceniem przepisów o bezprawnych zwolnieniach, dotyczyło tzw. ustawy o zatrudnieniu z 2015 r., która przewiduje ograniczoną możliwość przywrócenia do pracy osób bezprawnie zwolnionych. Drugie z pytań dotyczyło zniesienia limitu odszkodowania za nieuzasadnione zwolnienie w przypadku małych przedsiębiorstw. Obecne regulacje prawne wprost wskazują, że maksymalne odszkodowanie w małych firmach nie może przekroczyć równowartości sześciomiesięcznego wynagrodzenia. Trzecie z pytań odnosiło się do regulacji w zakresie umowy na czas określony i wiązało się z przywróceniem obowiązku wskazywania przyczyny zawarcia umowy. Dotyczyło uchycenia przepisów zwalniających z obowiązku podawania przyczyny zawarcia umowy na czas określony do 12 miesięcy. Przedostatnie pytanie dotyczyło solidarnej odpowiedzialności zleceniodawców i podwykonawców za wypadki przy pracy. Natomiast ostatnie, piąte pytanie dotyczyło skrócenia wymaganego czasu pobytu we Włoszech do uzyskania obywatelstwa z 10 do 5 lat minimalnego okresu legalnego pobytu dla obywateli spoza UE, niezbędnego do złożenia wniosku o włoskie obywatelstwo.

Niniejsze zestawienie pozwala stwierdzić, że zaangażowanie społeczeństw w kształtowanie decyzji w sprawach istotnych dla funkcjonowania państwa i jego obywateli jest niższe. Jeżeli chodzi o partycypację wyborczą obywateli, była ona różna i wahała się: od najniższej – 29,53% w Tajwanie, do najwyższej – 86,42% w Republice Gwinei.

W przypadku wyborów prezydenckich na uwagę zasługują wybory przeprowadzone w Rumunii, które odbyły się 4 maja 2025 r. (I tura) i 18 maja 2025 r. (II tura). Warto podkreślić, że poprzednie wybory, unieważnione przez Trybunał Konstytucyjny, odbyły się 24 listopada 2024 r. W reakcji na słaby wynik popieranego przez rząd Crina Antonescu, który nie dostał się do II tury, premier Marcel Ciolacu podał się do dymisji. Frekwencja wyniosła w I turze 53,21%, natomiast w II turze 64,72%⁵.

⁴ *Referendum abrogacyjne we Włoszech. Co to znaczy?*, <https://wszystkoconajwazniejsze.pl/pepites/referendum-abrogacyjne-we-wloszech-co-to-znaczy/>

⁵ *Rumunia: Sąd Konstytucyjny unieważnia wybory prezydenckie*, OSW Ośrodek Studiów Wschodnich, 9.12.2024, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2024-12-09/rumunia-sad-konstytucyjny-uniewaznia-wybory-prezydenckie>

W przypadku wyborów parlamentarnych na szczególną uwagę zasługują wybory w jednym z najbogatszych państw – w Królestwie Norwegii, które odbyły się 8 września 2025 r. Były to wybory 169 posłów do Stortingu. W kampanii wyborczej podejmowane tematy koncentrowały się wokół wzrostu kosztów życia – inflacja wynosi ok. 5,9%, oraz funduszu majątkowego kraju. Tematem, który również był podnoszony ze względu na to, że Królestwo Norwegii jest kluczowym dostawcą energii dla Europy, były nowe odwierty, ograniczenie eksportu i równoczesny rozwój źródeł odnawialnych, takich jak wiatr czy energia słoneczna⁶.

Magdalena Wrzalik

---

⁶ *Norweskie wybory parlamentarne 2025: co warto wiedzieć*, <https://www.razem.no/wiadomosci/polityka/norweskie-wybory-parlamentarne-2025-co-warto-wiedziec/>

WYBORY PREZYDENCCKIE

Data	Państwo	Wynik		Frekwencja (w %)
		Zwycięzca	Poparcie (w %)	
12.04.2025 r.	Republika Gabońska	Brice Oligui Nguema (niezależny)	94,85	70,69
9.02.2025 r. (I tura) 13.04.2025 r. (II tura)	Ekwador	Daniel Noboa (National Democratic Action)	55,63	82,00 (I tura) 82,97 (II tura)
4.05.2025 r. (I tura) 18.05.2025 r. (II tura)	Rumunia	Nicușor Dan (niezależny)	53,60	53,21 (I tura) 64,72 (II tura)
18.05.2025 r. (I tura) 1.06.2025 r. (II tura)	Rzeczpospolita Polska	Karol Nawrocki (niezależny)	50,98	67,31 (I tura) 71,63 (II tura)
16.09.2025 r.	Republika Malawi	Peter Mutharika (Democratic Progressive Party)	56,76	76,39

WYBORY PARLAMENTARNE

Data	Państwo	Wynik Zwycięzca	Poparcie (w %)		Mandaty		Frekwencja (w %)
			Poparcie (w %)	Mandaty			
28.04.2025 r.	Kanada Chambre des communes du Canada House of Commons of Canada Izba Gmin 343 mandaty	• Liberal • Conservative • Bloc Québécois • New Democratic • Green	43,76	169	69,5		
			41,31	144			
			6,29	22			
			6,29	7			
			1,22	1			
3.05.2025 r.	Wspólnota Australii House of Representatives Izba Reprezentantów 150 mandatów	• Labor • Liberal-National Coalition • Greens • Katter's Australian • Centre Alliance • niezależni	34,56	94	90,70		
			31,82	43			
			12,20	1			
			0,33	1			
			0,24	1			
3.05.2025 r.	Wspólnota Australii Senate Senat 76 mandatów	• Labor • Liberal-National Coalition • Greens • One Nation • inne	35,11	28	90,68		
			29,89	27			
			11,72	11			
			5,67	4			
			–	6			
3.05.2025 r.	Republika Singapuru Parlimen Singapura Parliament of Singapore Parliament 99 mandatów	• People's Action Party • Workers' Party	65,57	87	92,83		
			14,99	12			
11.05.2025 r.	Republika Albanii Kuvendi i Shqipërisë Parliament of Albania 140 mandatów	• Socialist Party of Albania • Democratic Party – Alliance for a Greater Albania • inni	53,27	83	44,83		
32,93	50	–	7				

18.05.2025 r.	Republika Portugalska Assembleia da República Assembly of the Republic 230 mandatów	<ul style="list-style-type: none"> • AD – PSD/CDS Coalition (PSD/CDS–PP) • PSD/CDS/PPM Coalition (PSD/CDS–PP/PPM) • Total AD – PSD/CDS Coalition • Socialist • CHEGA • Liberal Initiative • LIVRE 	31,20 0,58 22,83 22,76 5,36 4,07 –	88 3 58 60 9 6 6	58,3
25.05.2025 r.	Republika Surinamu De Nationale Assemblée National Assembly 51 mandatów	<ul style="list-style-type: none"> • National Democratic Party • Progressive Reform Party • General Liberation and Development Party • National Party of Suriname • Perijajah Luhur • Alternative 2020 • Brotherhood and Unity in Politics 	34,18 31,78 11,63 11,42 3,77 2,73 2,61	18 17 6 6 2 1 1	98,57
25.05.2025 r.	Boliwariańska Republika Wenezueli Asamblea Nacional de Venezuela National Assembly of Venezuela 285 mandatów	<ul style="list-style-type: none"> • Great Patriotic Pole • Democratic Alliance • UNT–UNICA • inne 	83,54 6,02 5,06 –	253 13 11 8	99,85
17.08.2025 r.	Wielonarodowe Państwo Boliwia Cámara de Diputados Chamber of Deputies Izba Deputowanych 130 mandatów	<ul style="list-style-type: none"> • Christian Democratic Party • Libre – Liberty and Democracy • Unity Bloc • Popular Alliance • Autonomy for Bolivia – Súmate • Movimiento al Socialismo 	12,59 19,73 19,41 15,85 5,60 15,26	49 39 26 8 5 2	88,11
17.08.2025 r.	Wielonarodowe Państwo Boliwia Cámara de Senadores Chamber of Senators Izba Senatorów 36 mandatów	<ul style="list-style-type: none"> • Christian Democratic Party • Libre – Liberty and Democracy • Unity Bloc • Autonomy for Bolivia – Súmate 	32,15 26,68 19,85 6,64	16 12 7 1	88,96

8.09.2025 r.	<p>Królestwo Norwegii Stortinget Parliament of Norway Storting 169 mandatów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Labour • Progress • Conservative • Socialist Left • Centre • Red • Green • Christian Democratic • Liberal 	<p>28,0 23,8 14,6 5,6 5,6 5,3 4,7 4,2 3,7</p>	<p>53 47 24 9 9 9 8 7 3</p>	<p>80,1</p>
16.09.2025 r.	<p>Republika Malawi National Assembly Zgromadzenie Narodowe 229 mandatów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Democratic Progressive Party • Independents • Malawi Congress Party • United Transformation Movement • United Democratic Front • Alliance for Democracy • People's Party • Freedom Party • National Democratic Party • People's Development Party 	<p>brak danych</p>	<p>81 69 52 8 4 3 3 1 1 1</p>	<p>97,34</p>
28.09.2025 r.	<p>Republika Moldawii Parlamentul Republicii Moldova Parliament of the Republic of Moldova 101 mandatów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Party of Action and Solidarity • Patriotic Electoral Bloc • Alternative • Our Party • niezależni 	<p>brak danych</p>	<p>61 26 1 – 12</p>	<p>50,50</p>

REFERENDA OGÓLNOKRAJOWE

Data	Państwo	Przedmiot rozstrzygnięcia	Wynik (w %)		Frekwencja (w %)
			za	przeciw	
8-9.06.2025 r.	Republika Włoska ⁷	1. Czy jest za uchYLENIEM ograniczeń w przywróceniu do pracy po bezprawnym zwolnieniu?	87,57	12,43	29,89
		2. Czy jesteś za uchYLENIEM ograniczeń swobody decyzyjnej sędziów w sprawach o rozwiązanie stosunku pracy?	86,02	13,98	
		3. Czy jesteś za uchYLENIEM liberalizacji stosowania umów o pracę na czas określony w agencjach?	87,53	12,47	
		4. Czy jesteś za uchYLENIEM przepisów o wspólnej odpowiedzialności za wypadki przy pracy w podwykonawstwie?	85,78	14,22	
		5. Czy jesteś za uchYLENIEM rozszerzonych wymogów dotyczących uzyskania obywatelstwa włoskiego?	65,34	35,66	
23.08.2025 r.	Tajwan	Czy jesteś za kontynuacją działań Trzeciej Elektrowni Jądrowej, pod warunkiem że właściwy organ potwierdzi, że nie ma żadnych zagrożeń dla bezpieczeństwa?	74,17	25,83	29,53
21.09.2025 r.	Republika Gwinei	Czy jesteś za zmianą konstytucji?	89,06	10,94	86,42
28.09.2025 r.	Konfederacja Szwajcarska	1. Czy jesteś za wprowadzeniem elektronicznego dowodu tożsamości (e-IDS)?	57,73	42,27	49,50
		2. Czy jesteś za zniesieniem podatku od tzw. <i>imputed rental value</i> ⁸ ?	50,39	49,61	49,55

⁷ Referendum abrogacyjne.

⁸ *What does the abolition of the imputed rental value mean?*, <https://www.ubs.com/ch/en/services/guide/mortgages-and-financing/articles/how-does-the-imputed-rental-value-work.html>

Źródła (dostęp 29.09.2025)

en.wikipedia.org/wiki/Electoral_calendar

www.ark.ac.uk/elections

www.bbc.co.uk

www.cnn.com

www.electionguide.org

www.electionworld.org

www.electoralgeography.com

www.e-polityka.pl

www.rpu.org.pl

www.rulers.org